Μέχρι τα τέλη της πρώ της δεκαετίας του 21ου αιώ να, σαν έπαιρνες τα ανηφορικά αμουδερά βήματα στο νότιο κέρας της Βοϊδοκοιλιάς και έφτανες πάνω ασθμαίνων, κοιτάζοντας προς το βορά, δεν αντίκριζες παρά ελάχιστα ίχνη δόμησης. Στις μέρες μας ξεχωρίζουν, τέσσερα περίπου χιλιόμετρα μακριά, οι εκτεταμένες εγκαταστάσεις του Costa Navarino.

Όραμα ζωής του Βασίλη Κωνσταντακόπουλου, ο οποίος το είδε να πραγματοποιείται και να λειτουργεί μετά από προσπάθειες δεκαετιών. Το θέρος του 2010 ξεκίνησε τη λειτουργία του και τον Γενάρη του '11 ο εμπνευστής του άφησε την τελευταία πνοή στα 76 του, χτυπημένος από τον καρκίνο. Κατά πως αναφέρει ο Γιάννης Παλαιολόγος στο βιβλίο του «
ο 13ος άθλος του Ηρακλή
»:
«Οι τουρκικές αρχές του πρόσφεραν τη δυνατότητα να χτίσει ένα παρόμοιο θέρετρο σε 20.000 στρέμματα στην ακτή της Αττάλειας, ένα έργο που θα ήταν πολύ λιγότερο πολύπλοκο στην υλοποίησή του και πιθανότατα πολύ πιο κερδοφόρο. Δεν ενδιαφέρθηκε. Το μόνο που τον ένοιαζε να αναπτύξει ήταν η Μεσσηνία»

Τόσο στην τοπική κοινωνία, όσο και ευρύτερα, όλα τούτα δεν είναι άγνωστα. Στο διαδίκτυο, στον Τύπο, συναντάς ψύχραιμες τοποθετήσεις, όσο και αγιογραφίες του Β.Κ. και της οικογένειάς του, αλλά και σημεία κριτικής εστιασμένα κυρίως στο οικολογικό σημείο. Η βασική αρχή σε αυτές τις περιπτώσεις είναι η ανιδιοτέλεια. Εννοώ, ότι μια λανθασμένη ανιδιοτελής τοποθέτηση, μπορεί να είναι λιγότερο βλαβερή, από μια ορθή ιδιοτελή.

Όπως και να έχει, οι δρόμοι συχνά με έφερναν σε εκείνα τα μέρη. Την περασμένη Δευτέρα, για επαγγελματικούς λόγους, είχα την ευκαιρία να διανυκτερεύσω στο Costa Navarino. Ήταν η πρώτη φορά. Πέρασα κάποιες 17 ώρες στις εγκαταστάσεις του. Ακολουθούν οι εντυπώσεις μου.

Αφού τσεκάρεις, υπάρχουν δυο τρόποι να πας στο δωμάτιό σου. Ποδαράτο ή με ηλεκτρικό

μπάγκυ. Προτίμησα το δεύτερο. Άλλαξα τις πρώτες κουβέντες με τον οδηγό του. Από σύμπτωση μια ώρα αργότερα καθώς βγήκα για να πάω στο εστιατόριο, περνούσε ο ίδιος, άδειος από μπροστά μου και ξανανέβηκα. Γύρω στα 35 ευγενής και πράος. Φιλόλογος. Εργάστηκε λίγο στον Μελιγαλά, μετά στην Καλαμάτα, αλλά η ύφεση δεν του έδωσε τη δυνατότητα να συνεχίσει να εργάζεται στο αντικείμενο που σπούδασε. Βρήκε τούτη την απασχόληση, για εννιά μήνες το χρόνο, μένει εκεί κοντά. Δεν πρόκαμε να κάνει οικογένεια. Δεν μεμψιμοιρούσε για τίποτα, δεν κατηγορούσε κανέναν.

Αντί λοιπόν ένας 35άρης να μαθαίνει στα ελληνόπουλα γράμματα, έβγαζε το βιός του πηγαινοφέρνοντας τουρίστες υψηλού εισοδήματος. Η δουλειά δεν είναι ντροπή. Ούτε και το αντίστροφο. Πως μπορώ όμως, να απομακρυνθώ από την ιδέα, ότι στην χρόνια υφεσιακή Ελλάδα, δομούνται γενιές, εποχιακών εργαζομένων στην βιομηχανία του Τουρισμού;

Γιατί είναι κακό αυτό; θα έρθει η απάντηση με μια ακόμα ερώτηση. Δεν ξέρω αν είναι κακό. Ωστόσο, καταλαβαίνω ότι τόπος αποκτά μια ταυτότητα με έναν στιλπνό, καθαρό, πολυτελή, λεπτό εξωτερικό φλοιό, έτοιμο να φιλοξενήσει, να χαμογελάσει, να ικανοποιήσει τον επισκέπτη τουρίστα. Το ογκώδες εσωτερικό δεν θα έχει τίποτα από αυτά τα χαρακτηριστικά. Ο τόπος αποκτά σταθερά μια ειδίκευση που τον απομακρύνει από το παραγωγικό παρελθόν του και τον τοποθετεί σε ένα παρόν με υπηρεσίες.

Υπάρχουν διάφορες ερμηνείες για τούτο το φαινόμενο, το αποτέλεσμα όμως είναι η ίδιο. Η μεταμόρφωση του τόπου και του πολίτη. Στον τουρισμό ισχύει και η μεταστροφή της παραδοσιακής Ελληνικής φιλοξενίας σε μια επιτηδευμένη, ενίοτε υψηλού επιπέδου, υπηρεσία. Ρώτησα τον οδηγό, ποιες εθνικότητες δείχνουν, ως πελάτες, μια αλαζονεία. Η απάντησή του με σόκαρε: *«κάποιοι Έλληνες»*.

Σε ότι αφορά το Costa Navarino, μια εικόνα ξέχωρη, μάλλον απόμακρη από τα ελληνικά δεδομένα, δεν έχω ξεκάθαρη άποψη. Δεν γνωρίζω πολλά δεδομένα. Η έκτασή του είναι μεγάλη, η επένδυση ανάλογη, πως και από αντλήθηκαν κεφάλαια δεν το γνωρίζω, όπως επίσης αν η τελική μορφή αντικατοπτρίζει αυτό που είχε στο μυαλό του ο δημιουργός του και τέλος το συνολικό οικολογικό του αποτύπωμα, τόσο ως δημιουργία όσο και ως συντήρηση. Καταλαβαίνω τις οικολογικές ανησυχίες. Στο αισθητικό κομμάτι επιχειρεί να εντυπωσιάσει, στην απόπειρα να ικανοποιήσει τις επιθυμίες του σύγχρονου τουρίστα. Το λιτό χάνει κατά κράτος. Το πομπώδες επικρατεί. Αυτό είναι το ρεύμα, που μοιραία παρασύρει την αισθητική του.

Οι κτιριακές του εγκαταστάσεις είναι επιβλητικές, σχεδιαστικά οι γωνιές περισσεύουν, με τους ωραίους κήπους να σβήνουν κάπως, αυτή την οξεία αίσθηση. Το αυτό με τις πολυάριθμες ατομικές ή τις μεγάλες ομαδικές πισίνες, ή τις επιφάνειες με βότσαλα και νερό, που προσπαθούν να μαλακώσουν το μέγεθος της παρέμβασης. Είναι και θέμα άποψης. Το στυλιζαρισμένο, δεν ταιριάζει σε όλους, ενώ σε κάποιους είναι επιδίωξη ζωής και δήλωση επιτυχίας.

Όπως και να το αντιμετωπίζεις, εκεί που κάποτε ήταν χωράφια και αμμόλοφοι, τώρα ορθώνεται ένα συγκρότημα και απλώνονται γήπεδα του γκόλφ. Αποτελεί μια νησίδα της τρέχουσας άποψης του βιομηχανοποιημένου τουρισμού. Το ότι δίνει δουλειά σε επτά εκατοντάδες εργαζόμενους, οι περισσότεροι από τους οποίους είναι ντόπιοι είναι θετικό. Θα ήταν θετικότερο αν οι ντόπιοι φιλόλογοι, ήταν στα ντόπια σχολεία.

Περιμένοντας στην πύλη, κατέφθασε νοικιάρικο σκούρο άι γκο. Ο οδηγός του με ρωτά σε σλαβόφωνα Αγγλικά που είναι η είσοδος. Δείχνοντας την, τον ερωτώ από που έρχεται. Μόλδοβα απαντά. Κισσινάου του λέω, ανταλλάσσοντας χαμόγελα. Ζούμε σε μια εποχή όπου στα πιο ακριβά resort του τόπου μας έρχονται Μολδαβοί τουρίστες, τους οποίους οδηγούν στα δωμάτιά τους Έλληνες φιλόλογοι.

Αν είναι κακό; που να ξέρω. Αυτό που ξέρω είναι, ότι αλλιώς φανταζόμουν το μέλλον, στά τέλη της δεκαετιας του '60, τότε που γνώριζα μια Ελλάδα βγαλμένη από παραμύθι. Μεταξύ μας αλλιώς φανταζόμουν και τον κόσμο.